

rest denne fond tilgodeses, tilmed er stadig dalende, således at der i 1953 intet har kunnet overføres til fonden, kan det forudses, at fondens midler vil være opbrugt i løbet af 6—7 år.

Det er derfor allerede af den grund tvingende nødvendigt at overveje, hvorledes fondens fremtidige eksistens kan sikres. Men herudover vil det være af største betydning, at en væsentlig forbedring af de eksisterende støttemuligheder samtidig tilvejebringes.

En sådan forbedring må have til formål, at der dels stilles et langt større beløb til rådighed for de allerede understøttede områder, dels inddrages flere områder under fonden. En særlig vægt må lægges på, at gymnasieuddannelsen inddrages under stipendieordningen, idet gymnasieklasserne er det første led i den højere uddannelse og — som forholdene er nu — den første økonomiske hindring for ubemidlede unges adgang til en sådan uddannelse.

Foruden gymnasierne — herunder naturligvis også eleverne på studenterkursus — bør eleverne på en større kreds af de faglige skoler komme i betragtning ved uddeling af fondens midler. Endvidere bør der til elever på seminarierne, herunder forskoleseminarierne, og til elever på seminariernes forberedelseskursus ydes understøttelse til eventuel supplerende af allerede bevilgede understøttelser.

For uddannelsen ved universiteterne og de højere læreanstalter er der ganske utilstrækkelige stipendiemidler til rådighed. Imidlertid har den omstændighed, at det frie universitetsstudium giver de studerende mulighed for at klare sig ved hjælp af lønnet arbejde, medført, at de studerende i stigende omfang er blevet tvunget ind i erhvervs-mæssigt arbejde, således at der under efterkrigs-årenes gunstige beskæftigelsesforhold faktisk ikke har været så stort et behov for støtte. En forandring af denne situation vil imidlertid indtræffe, når den store tilvækst af unge når studiealderen (omkring 1960), og da det også bør tilstræbes, at universitetsstudierne kan gennemføres af ubemidlede uden forsinkende ekstraarbejde ikke mindst i den sidste del af studietiden, bør der allerede nu reserveres et større beløb til forbedring af de studerendes stilling.

Et forslag til en virkelig demokratisering af den videregående uddannelse foreligger i de af ungdomskommissionen i årene 1949—52 afgivne betænkninger. Kommissionens forslag omfatter gymnasiet, hvortil der tænkes ydet årlig 1,6—2 mill. kr. (1949-priser), den videregående faglige uddannelse, hvortil der tænkes ydet 2,3 mill. kr. i stipendier og

3,6 mill. kr. i lån (1952-priser), samt uddannelsen ved universiteterne og de højere læreanstalter, hvortil et årligt stipendiebeløb af 8,5 mill. kr. (1952) tænkes ydet. En gennemførelse af kommissionens forslag ville altså allerede efter det ved afgivelsen af de ovennævnte betænkninger gældende prisniveau og det dagældende elevtal betyde en årlig udgift på godt 12 mill. kr. samt en eengangsudgift til en lånefond. Den samlede udgift til stipendier og lån kan på basis af det nugældende prisniveau og elevtal anslås til ca. 20 mill. kr. årligt.

Imidlertid vil det under hensyn til den finansielle situation næppe være muligt i fuldt omfang at gennemføre dette forslag allerede nu. Et betydningsfuldt skridt henimod en gennemførelse af kommissionens forslag vil dog være gjort, og en nogenlunde rationel udvidelse af ungdommens uddannelsesfonds virksomhed opnået ved, at det normalbeløb, der årligt uddeles af fonden, forhøjes ved tilkomsten af de i dette lovforslags § 1 omhandlede midler, hidrørende fra afgifterne af arv og gave samt fra krigsforsikringspræmierne for privat indbo, hvorved de indtægter, der årligt står til fondens rådighed, forventes forøget til ca. 10 mill. kr., fordelt med ca. 2½ mill. kr. til gymnasieuddannelsen, ca. 4½ mill. kr. til uddannelsen ved universiteter og højere læreanstalter, ca. ½ mill. kr. til uddannelsen ved seminarier m. v. og ca. 2½ mill. kr. til den faglige uddannelse. Er disse midler utilstrækkelige til dækning af det enkelte års behov, kan der gøres indgreb i reservefondens.

De foreslåede ændringer i lov nr. 217 af 7. juni 1952, for hvilke der redegøres nærmere nedenfor, er udformet med denne foreløbige målsætning for øje.

Til § 1.

Fondens midler tilvejebringes i første række gennem de i stk. 1 omhandlede løbende indtægter, af hvilke man som ovenfor nævnt for tiden kun kan regne med den fonden tilfaldende andel i proventuet ved den nylig stedfundne forøgelse af visse arveafgifter, medens tipstjenestens årlige overskud har vist en sådan nedgang, at der, som allerede anført i de indledende bemærkninger, i 1953 intet restbeløb fandtes til inddragelse i studiefonden. Fondens andel i afgifter af arv og gave på 20 pct. af de samlede afgifter anslås at ville andrage mellem 9 og 9½ mill. kr.

Herudover er der tilført fonden den i stk. 2 anførte kapitalformue af anslået 7 300 000 kr., der dels gennem de renter, formuen vil kunne indbringe, kan bidrage til forøgelse af indtægterne, dels skal tjene som reservefond. Da fondens formål —